

HRVATSKI LIST

Izlazi svaki dan osim nedjelje poštije podne u Pull u na kladnoj tiskari Jos. Krmpotić, Trg Cuztoza 1, gdje se nalazi tiskara, uređništvo i uprava lista. Za uređništvo odgovara izdavalac Josip Hain. Telefona broj 58. Broj poštanske štampice 35.915. Predplata iznata 2 K 40 h mjesečno, 6 K tromjesečno, pojedini broj stana 6 helera. Oglase računati se po 20 h jednostupni pretodak (3 mm).

Godina 1.

Pula, subota-nedjelja 25.-29. kolovoza 1915.

Broj 51.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 27. augusta. (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.
Ruske vojske, što su poražene kod Brest-Litovskog uzmču sasma s obje strane željeznice, koji vodi u Minsk. Čete vojvode Josipa Ferdinanda prešle su preko od potne kroz gorci grad Kamien u Litovsku na Ljesni. Njemačke bojne koje gone neprijatelja za zapadu i juga u pravcu prema Kobrinu. Kod Kovlia, Vladimiru Volinskija i u istočnoj Galiciji ništa novo.

Talijansko bojište.
Na talijanskom se u bojištu bile ijerom kod Boveca znatnije borbe. Ovdje su zahvle naše čete neprijateljsku navalu nastupivši u njihove pozicije.
Zamjenik poglavice generalnog stožera, Höfer, podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 27. augusta. (D. u.) Iz velikog glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište.
U Vogeziama je lako službeno slabšan ruski nastup.

Istočno bojište.
Vojna skupina Hinderburgova: Okrajaj boju kod Pauska, Schönberga, Jugoistočno Mitave i u području istočno Kovna. Zarobili smo 2450 Rusa i zaplijenili 4 topa i 3 strojne puške. Jugoistočno Kovna bio je neprijatelj bačen. Zaposjednuli smo tvrđavu Ojita, koja su Rusi napustili. Dalje južno prodiru njemačke čete pramijemenu. Istočno Osvicima izmiedimo pretežu preko odsejka Berezovke. Progon je na čitavoj fronti između Suhavice (na Berezovki) i Bialoveške šume u tječku. Od 25. do 26. augusta otela je vojska Galwitzova 3500 zarobljenika i 5 strojnih pušaka.

Vojna skupina bavarskog princa Leopolda progoni neprijatelja. Njeno desno krilo vodi boj za prelaz preko odsejka Lesne-Prive (sjeveroistočno Kamjenjeca Litovskog).
Vojna skupina Mackensenaova: Sjeveroistočno Brest-Litovskog približuju se naše čete cesti Kamjenjeca-Litovskij-Mištice. Jugoistočno Brest-Litovskog hačen je neprijatelj preko odsejka Rite.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 27. augusta. (D. u.) Glavni stan javlja:
Neprijatelj je podržavao na frontama Anaforte, Arburnu i Seddlbahr čas jaču čas slabiju topničku paljbu troseći mnogo

municije. Prama lijevom krilu Seddlbarha kasao je neprijatelj navalu slabijim silama, koje su bile uništene.

Ugarski ministar financija "sposoban".

Budapest, 27. augusta. Kod smotre 43—50 godišnjaka bio je dne 25. augusta proglašen sposobnim ministar financija Dr. Ivan pl. Toleski.

Rusi žele poseban mir.

Ha g, 27. augusta. "Times" donosi iz Petrograda: Za Njemačku oduševljeni elementi glavnog ruskog grada silu vladu, neka sklopi posebni mir sa Njemačkom. Sazonov je izjavio novinarima, da će napredovati neprijatelja, koji nastoji da medju ententni postuju nesugui, urodioti potpunim neuspjehom.

Bijeg iz zapadne Rusije.

Kopenhagen, 27. augusta. "Berlingske Tidende" saznaje iz Petrograda, da se u Petrogradu ope raspravlja o poklesocima koje su nastale uslijed pncustva hjeunacna iz zapadne Rusije. Mnocinstvo omlu predjela Iripicne zapusta obitavališta te ljelu u naturnju Rusiju pred prodiraocim Nijemcima. Opskrba golenih masa postaje svak dan teža.

Položaj u Rigli.

Petrograd, 27. augusta. Kako se ratni javlja, Rigu nosi već potpunom ratni karakter. Željeznički promet sa blizim gradovima biva često prekinut. Vlada, pošta, državna banka, privatne banke i svećenstvo već su zapustili grad. Svi zvonovi iz Rige su već otpremljeni. U skladistihi pomjanje uništene su ve zahvle. Vrlo se čuti ponajviše noveca.

Ruski dvor ostavlja Petrograd?

London, 27. augusta. Petrogradski vijest "Times" o glasnima, da će se ispraviti i Petrograd, u toliko je nesoznamu, u koliko se o tom govorilo u savezi sa najnovijim događajima. Ali uoči toga, da bi moglo doći do zraenih navata, nije doduše isključeno i, šta više preporučeno, da se dvor i vladu preselle u koje drugo mjesto.

60.000 Rusa u francuskoj vojsci.

Stockholm, 27. augusta. "Birsevija Vjedomosti" donosi vijest iz Pariza prama, kojoj je vršteno u francusku vojsku 60.000 Rusa koji su dužni služiti u vojsci, a za koje nije ruska vladu dozvolila roškova za prenos. List žali, što prijeli cijelom ovom zboru pogibelj, da bude uništen. Povsuda se je borio u prvim linijama, te je pretrpio velikih gubitaka.

Srbi na bugarskoj granici.

Lugano, 27. augusta. Srpski službeni dopisni ured javlja: Soljki list "Utrna Posta" javlja, da je srpska divizija smještena na bugarsku granicu kod Cirilovica. Opuštenosti smo da izjavimo, e je ova vijest poipmo izmisljena.

stari gas lavljez srea biraniji junaka. Pa kad dodje do krvava boja, skoči svaš kao ljuti ris na osmansna kletog, i pobjeda će biti naša, vjera mi je tvrda. Naprijed dakle, djeco moja, naprijed soko! V i sama nek je milostivi Bog, pred vama će svagdje i u svakom času biti major vas, koga je kao i vas u nasvojji grudi othranila slatka, lječka majka. Dok je meni na ramesu glava, prisega je vojna i ostaje svetim zakonom meni a i vama, junaci, četo moja, krilo sokolovo, znam. Položivši tu prisegu ponovno i svjesno, sjetimo se brzinoz oca, vrlivnogoa narodu i svojoj gospodaru, pa kliknimo, ne potecje, za njim ne prilice i s njime se ne pozdravi na polasku a rastanku tužnom. — Pa štalo se niko ne čudi, što je večerom ili u kasnu noć nagnulo, narližlo atoine i stotine ljudstva izbliza i daleka.

U tri reda povrstana stoji četa kao ukopana u cik zore i bijela dana. — Iz ponceke okolnih kuća s prozorčić mrtvo svjetlucna svjedia, pa uz njenu trepteljivu svjetlost nekuda se još tamnijim čini predjurniji mračak. — Iz fronta postaricna je u potragu privila se, pribila se svojta, i tek tihao sapal saputa smučar-

Ententa i balkanske države.

Budimpešta, 27. augusta. Bukarestostki rusofilski list "Diminita" izvješćuje o sljedećoj karakterističkoj izjavi sofijskog ruskog poslanika: "Položaj je entente danas na ratnim poljanama nengodan i svako je od nas mnijenja, da je Rumunjska za nas izgubljena. Bugarska zahtijeva garancija. Najbolja je garancija riječ ruskog, engleskog i talijanskog vladara i francuskog predsjednika. Narodni će se ideali Bugarske ispuniti. Bugarska će dobiti dio srpske i grčke Macedonije. Srpsku će Macedoniju zaposjednuti engleske i francuske čete, te će je kasnije predati Bugarskoj. Ja mislim, da su garancije realne i da Bugarska ne će više prigovarati.

Srpski zastupnik o prijedlozima entente.

Budimpešta, 27. augusta. "Az Est" javlja iz Sofije: Putnici, koji su iz Nisa ovamo stigli, izvješćuju, da je u posljednjoj sjednici skupštine, kod rasprave o prijedlozima entente, član vladine stranke rekao: Ententa predlaže, da odstupimo Makedoniju Bugarskoj i da čemo za to dobiti drugo zemljiste. Ali dati može samo onaj, tko nešto ima. Jesu li obećane zemlje u rukama entente, da nam može naprosto obećati ove pokrajine? Lako se obećaje. Ententne vlasti obećavaju svaki dan svakomuo nešto i svakomuo nešto drugo. Ali mi ne čemo, da nama dragocijnu Makedoniju odstupite za pokrajine, s kojima ententa ne može raspolagati. Ni Bugari nije valjda tako naivni, da bi se dali smutiti ispravima obećavanjima, pa da napuete za njih blagoslovljenu neutralnost. — U krugovima vladine stranke vlada ope mnijenje, da je Srbiji nemoguće, da prihvati zahtjeve entente.

O odstupu Kavale ovisi sudbina Europe.

Milan, 27. augusta. Bugarski je rimski poslanik na Quirinalu, Stančev, izjavio suradniku "Corriere della Sera, da o odstupu Kavale ovisi sudbina Europe. On je kasno historičkin podacima, da dokaze, e ima Bugarska pravo na taj zahtjev. Kavala je predeslinirana naravsku luka Bugarske i njezina potrebita vrata u Egejsko more. I u interesu je Rumunjske, da Bugarska dobije Kavalu, radi njezine trgovine. Iz "Corriere della Sera" izbija, da je Grčka za odstup Kavale u Maloj Aziji navela manji kompleks, negoli ga mijlja stampa četvornog sporazuma.

Grčka ne će uz ententu.

Berlin, 27. augusta. "Lokalanzeiger" javlja: Obzirom na tendenciozne vijesti, što ih širi četvorni sporazum, da Grčka pod Venicelosom u principu stoji na strani entente i da joj je obećala neutralnost, ovdje su prama "Lokalanzeigeru" uvjerteno, da kralj Konstantin otklanja svaku pustolovinu sada kao i prije, između

Grčke i Bugarske nema više nikakova konflikta, pošto je Bugarska pokazala veliku susretljivost napram Grčke radi njezine Macedonije, te nema govora o kakvom odstupu grčkog područja.

Odstup bugarskog ministra željeznica.

Budimpešta, 27. augusta. "Az Est" prima iz Sofije: U političkim se krugovima širi vijest, da ministar željeznica Apostolov, pristata Genadijev, istupa iz kabineta. Tvrdi se, da je istup Apostolovov gotova stvar. Njegova demisija znači, da će frakcija Genadijeva, kojoj pripada i Apostolov, zauzeti stanovitište protiv vladi, dočim će onaj dio stranke, koji se kupi oko ministra za javne gradnje Toskova i dalje podupirati Radoslavovov kabinet. Ostup Apostolova ne mijenja koalicioni karakter vlade, kojoj ostaje na svojem mjestu, dok ne izvrši svoju zadacu.

Bugarsko-turska pogodba.

Berlin, 27. augusta. Novi turski poklisar Hakki pasa izjavio je novinarima, da je došlo do tursko-bugarske pogodbe, akoprem to još nije službeno objavljeno. Sadržaj se pogodbe drži tajnim, te se ni poklisar nije htio o tome izjaviti. Toliko je stalno, da je pogodba stvorila na Balkanu posve novi položaj. "Nas odnosa napram Bugarskoj je najbolji. Uza svu pobjedu Venicelosa ne će Grčka napasti Bugarske, pošto je odnosa između obih država prijateljski. Dovozi municije u Tursku nije potrebit, pošto Turska sama proizvođa dostatno municije."

Posebna rusko-talijanska nagodba.

München, 27. augusta. Polag vijesti iz Petrograda, na politički imskog poslanika Giersa došlo je između Rusije i Italije do posebne pogodbe, u kojoj se Rusija obvezala, da će obzirom na sudioniosvanje Italije kod Dardanela zauzeti se kod sklapanja mira za neke zahtjeve Italije.

Engleski general poginuo u Dardanelima.

Ha g, 27. augusta. Prama vijesti "Nieuwe Courant" pao je u borbi na Dardanelima engleski brigadni general Baldwin.

Municija u Turskoj.

Pariz, 27. augusta. Uslijed izvanrednih napreznaja njemačkih tehnika priredjuje se u Turskoj mjesečno 70.000 granata za teške topove.

Turska imade dostatno municije.

Bazel, 27. augusta. "Nationalzeitung" dobiva vijest iz Dardanela, da Turcima ne manjka municije. Mjesta iskrcavanje Kap Hellas i Sedl Bakra su uvijek u vatri od azijskih i europskih baterija, tako da savezni trupe velike gubitke.

Turci imadu dosta municije.

Basel, 27. augusta. "Baseler Nachrichten" javljaju iz Carigrada, da nije istinita vijest, da Turcima nedostaje mu-

jem: sve u se dušu steže, a srce bolja prava...

Nasta tajac, tješ-kobna tišina, kad na čelu tih dojahaj major. Jeknu komanda i šumunne pred prvi puske, a bubunjari udarise u pozdrav zavrsta, što je pratnja dopratila i onda čvrsta desnica kršnog zastavnika usred čete zasadija.

Istina prica pjesnikovo pero: Milota je, brajne, pogodiate: Mladi momci skoro oženjeni Kao da su ml'nikom nadojeni. Ne znaš, koji od koga je visi, Koji visi, koji prikladijui.

Vite jeli i hori zeleni, — "Pozor! Do noze!" — oštro grmnu glas zapovjednikov, I suknuše s ramena puske i topotom padose k zemlji.

— Na molitvu! — sjeknu isti glas, Ljeve ruke potekose k obodu i bubunjeri zarokise svoju davoriju, a onda zamijese na desnom krilu glazbeni zvuci svete molitve, tih, krotko, dirljivo. Još tri udarca na poduži razmak odjeknuše s bubnja i — gotovo je.

— U divrovene desno — Marsch! — priklieše ruskim glasom major. "Stupa!", zujnu glavom četi i sad — zbogom, Liku, zbogom, zavičaju! (Dalje sljede.)

B. BUDISAVLJEVIĆ:

Na vojsku.

(Dalje).
U petak depone stigoše orđeli k stopu, da se iz dviju stotina, od prilike do dvjesto momaka, složu po jedna ratna, a e ovih šest satnija prvi bataljion, što će biti na bojište časnio. Za podnevom je smotra, a onda srećana zakletva: da će svaki njih biti vjeran i pokoran, da će se javiti boriti na kopnu i na moru i hrabro ponijeti u svakom ljudom boju, pri jurisu ih. — I tako bi. — Gole glava mladi momci, spuštajući pusku, po tri prsta u vis digose i zadade vjeru nepreplomnu. Onda progovori dleći pukovnik: svaki riječ mo pati poput žive žere. Iza gvođa sijevnu sokolovo oko najgorovo i plamenim prozorbi zborom četi svojjoj stari hrabro, a potkraj mi odoček podgljak, zvonk glas:
— Junaci! Nasi su se stari od iskoni drom svjetski borili kao znanjari i slavom su ovjenčali crveni barjak, ali i rodni dom, Liku ravnu i Krjavu slavnu. Sad je vas, da hrabrom desnicom obnovite

nicije. Paljba turskog topništva postaje naprotiv svaki dan žestea i prouzročuje savezničima velike gubitke. Osobito učinkovita jest vatra anatolskih baterija, koje pucaju na odjevak Sedilbara.

Njemačke službene izvještaje o potonuću „Arabica“

Berlin, 27. augusta. Prama vijesti „Lokalanzeiger“ dobio je američkom poklissarstvo od izvanskog ureda odgovor, da državni morarjine uredi nije primio izvještaja o tobožnjem torpediranju „Arabica“ i da uslijed nejasnih podataka obzirom na mjesto, gdje je uslijedilo tobožnje torpediranje, nije isključeno kaznati, da li tu dolazi uopće pitanje, je li bila tu koja njemačka podmornica ili ne.

London, 27. augusta. „Reuter“ javlja iz Vasingtona: Njemački poklissar poslao je državnim departementu na temelju instrukcija iz Berlina sljedeći brzopuz: o potonuću „Arabica“ nije jeste stigla nikakakova službena vijest. Carska vlada očekuje, da vlada sjedinjenih država na temelju izvještaja, što su to samo s jedne strane stigla, i prama mnijenju carske vlade ne suglasuju sa činjenicama, da još ne će zauzeti definitivnog stavovišta, nego da se i pruži i Njemačkoj prilika, da se i nju sasluša. Akoprem carska vlada ne dvoji na dobroj vjeri oćevicama, čije su izvještaje dostle u europske listove, mora se uzeti u obzir, da su izvještaje doneb uplivom uzurpanosti, te se može dobiti posve slabii utisak. Ako su Amerikanci zabiljaga izgubili svoj život, bilo li to u protusloviu onoga za čim mi idemo. Carska će vlada to izvanredno požaliti i izrazuje Američki svoje simpatije.

Potonuću „Arabica“

Frankfurt na Meni, 27. augusta. „Frankfurter Zeitung“ piše o aferi „Arabica“: Amerikanci su uvijek brzo spremni, da nas odsude. Engleske vijesti javljaju, da je „Arabica“ torpedovan i njima se na zapadu vjeruje. Sa njemačke strane medijutim o tome još nikakve službene vijesti, što je nemoguće prije povratka nasli podmornica, koje se nalaze na visokom moru. Iz činjenica i okolnosti, što su se do sada saznale, nije has isključeno, da je udario „Arabica“ na pločevu minu. Engleski su izvještaji o tom događaju u vanrednoj mjeri nejasni i protuslojni. Dopusťaju dapače i pomisao, da, ako se has radi o podmornici, nije „Arabica“ napadnut, već bio napadaćem. Na svaki način, poznato nam je, da ne bi podmornica nikad napadnula „Arabica“ a da nije imala nužnih vojničkih razloga zato.

Njemačko-američki odnosi i budući izbor predsjednika

Manchester, 27. augusta. „Manchester Guardian“ javlja, da će njemačko-američki odnosi uplivati na buduće izbore predsjednika. Stranke će organizacije doskora započeti sa pripremanom. Na početak izbornog hoda uplivat će valjda odnosi sjedinjenih država napram evropskih vlasti. Dopisnik proročuje, da će njemačko-američka agitacija proti Wilsona počiniti samo to, da bude ponovno izabran velikom većinom.

Francuski ratni kredit

Pariz, 27. augusta (D. u.) Parlament je prihvatio ratni kredit sa 539 glasova proti jednoga, te se oćredkao držanja tajne sjednice. Parlament je odgođen do 16. septembra.

Francuska „kritika“

Pariz, 27. augusta. Francuski je narod saznao samo golu činjenicu o padu Kov na i Novo-Georgjevsku, ali ni riječi o plijenju, koji je dopao u ruke Nijemcima. Nasuprot prosjeduje francuska štampa u omalovažavanju njemačkih uspjeha, o kojima piše, da su sasna nugredni za nadaljni tok operacija na istoku. Tipične i komične su riječi, koje je napisao general Cheriffs u „Echo de Paris“: „Nijemci su osvojili Novo-Georgjevsku. Bio je to branik Varšava. Pošto su Rusi napustili Varšavu dobrovoljno (!), nema zauzeće Novo-Georgjevsku više smisla (!). Klanje tvojega nastavija se bez cilja i svrhe. Time se stvara samo prilika za svirku fanfare, i to samo zbog neutralaca i ništa više.“ „Kölnische Zeitung“ dodaje: Jaka lavak sud o neutralcima, koji si dozvoljavaju drugo mišljenje o tome negoli francuski vojni kritičari?

„Journal de Debates“ tako je smion, da pošlje toga izvjavija: „Saveznici poznaju uspjeh Nijemaca te nemaju razloga, da bi jih tajili ni sebi ni drugima.“

French na dopustu.

Berlin, augusta. „Morning Post“ javlja: Maršal de French, kako se predviđa, nastupiti tromjesečni dopust radi narusenog zdravlja.

Protiv uvedenja vojničke službe.

London, 27. augusta. Propaganda vojničkih listova za uvedenje opće vojničke dužnosti imala je nećekivani uspjeh, da su se nalme utemeljila društva, koja proti tome agitiraju. U parlamentarnom se poverjenstvu u ovoj stvari jako polatno raspravlja. Kongres radničkih združaga, koji će biti u Bristolu do 6. septembra izreći će se proti uvedenju vojničke dužnosti. Ove činjenice uzmirile su one, koje dublje misle, pošto bi zabrana ovakve propagande mogla prouzročiti vladi velikih poteškoća, osobito ako bi budućnost pokazala, da je uvedenje vojničke dužnosti neophodno nužno.

Q pomorskoj bici gred Rigom.

Petrogradska agencija javlja: S mjerodavne strane saznajemo nekoje potankosti iz pomorske bitke u riskom zaljevu.

Izvjestaji veli, da je stari ruski linijski brod „Slava“, imao da dijeli nejednaki bio sa nekim njemačkim pomorskim jedinicama, medju kojim je sudjelovao i jedan drotnat. Zatim nastavlja: Značenje ovog broja leži u tome, što je „Slava“ kroz neko vrijeme zabavila neprijatelja, dok su se ruske pozicije razvile na bol-Ljépeo vrijeme, koje je tog dana vladalo, pogodovalo je akcijama neprijateljskih brodova, koji su nesmetano radili pri održavanju morskih mina. Taj je rad stasao Nijemce nekoliko linijskih brodova i jedan krstas (?), koji su nabasali na mine i potonuli.

Prostlog tjedna poslase Nijemci svoje dvije najbolje torpedaće u riski zaljev — protiv „Slave“. Budući da je nijesu mogli naći, upravisu a zoru pravca prama njihovoj eskadri. Pri to su susrele rusku torpednjačku „Novik“, koji smjestas prihvatii hoj sa neprijateljskim torpednjačama.

Nakon 20 časa prestano hoja, poruši i zapali „Novik“ dimnjak jedne njemačkoj torpednjači, koja se tesko oćedje udaljii iz mjesta oćakaja. Druga se torpednjača također odmah zatim udaljii, dok je već prva tonula.

Volfove burve medijutim javlja: Engleske i ruske novine javljaju o nekoj velikoj pomorskoj bici medju 16.—21. augusta pred riskim zaljevom.

O mome sukobu njemačke i ruske ratne morarice pred Rigom možemo da isvrđidimo sljedeće:

Sve su glasine o tobožnjim našim gubicima neispravne i neistinite. Nije istina, da se su njemačke čete kusalce krećati kod Porxave. Naprotiv možemo reći, da smo potopili jedan ruski brod i šest ruskih jedrenjaka.

„Duboka simpatija zapadnih vlasti za Rusiju.“

Londonski „Times“ — javlja „Frankfurter Zeitung“ — oćitaje u svojem uvodnom članku potpuno zadovoljstvo nad mjerama, što ih je poduzela Rusija, da poništi svaki mi i najmanji krivi utisak o tome, kao da bi zapadne moći bile ljute na Rusiju ili ova na zapadne saveznike, na koje ne polaze Rusija toliku vrijednost, koju je oćekivala.

Kad bude jednom moguće iznijeti sva temeljita opravdanja i razloge, tad će se svaki uvjeriti da su Engleska i Francuska i te kakovrsile svoj udio na zapadnom bojištu.

Engleska i Francuska — veli „Times“ — motre događaje na istoku dubokom simpatijom, u oćitaj vjeri, da će se konačno zaključiti ostariti i privesti kraju u priloz saveznika.

Što se tiče najnovije objave rata sa strane Italije Turskoj, znači ova, da nijesu ratu postavile nikakve granice odredjenog trajanja i prostora, sve dolle, dok se ne utie Njemačku i njezine vazale.

Boj o Balkan.

Diplomacija evropskih vlasti radi punom parom na pozornicama balkanskih dvorskih pozorišta. U Nisu tajno vjetčaju i daju senzacionalne vijesti, kao da tobože odstupaju cijeli Makedoniju. Bugarski državnički interpretirani o položaju daju lakoničke izvještaje, da je Bugarska svojska spremna, rumunjski vladar nalaze svom

ministru rata, da sastavi vojnu silu i postavi ju u red, jer će ga ne bude li ova do 15. septembra opće spremnjena — pozvani na red. Usprkos to Englezi okupiraju Kretu i iskrejavu svoje čete u Solunu, oćitaje Venizelos nepobjedivo — Engleske. S druge strane veli, da je potpisao tursko-bugarski sporazum.

Toliko vanjske vijesti — medijutim se može stalno reći da će se u budućem mjesecu konačno riješiti — pitanje balkanske neutralnosti.

Razne vijesti.

Imenovanje ulica u Puli. Na zamolbu c. kr. tvrdjavni komesara Njegova c. i. kr. Visost, predajasi nativodjivo Karlo Franjo Josip dozvolio je, da ulica Stazione bude prozvana „Ulica Karla Franje Josipa“.

Osim toga je odredio c. kr. tvrdjavni komesar uz odobrenje c. i. kr. ratnog lućkog zapovjedništva promjenu sljedećih ulice: Početak (zapadni dio) alturske ulice, ulice Cantarini (ulice Rosandra zat će se „Ulica Colloredo-Mels“, Ulica Nicoló Tomaseo zat će se „Ulica Bourguignon“, a ulica Dandolo „Ulica admirala Dandolo“.

Ulica, što ide sada uz brijeg Monvidal i projektiranu topničku kazarnu zat će se odsada naprijed „Ulica Colloredo-Mels“, koji je umro god. 1818.; bio je valjan savjetnik carice Marije Terezije, čije ime nosi na sva vremena topničku pukovnija br. 4., koja ima nadopunibeni kotar Pulu i pripadajuće zaleđe.

Nasi se stariji ljudi sjećaju stalno jošje prvog admirala austro-ugarske ratne morarice, Antuna Bourguignona p. Baumbariga, koji je od god. 1864.—1878. bio ovdje lućki admiral i zapovjednik tvrđavice. Njemu, višekom i narodnom mužu na čast bila je već tada na carsku zapovijed prozvana „Utvrdjaga Bourguignon“. Na Pulu, koja mu je postala drugom domovinom, vežu ga i rodinske sveze po njegovoj supruzi Ivanj de Lombardo, koja je pripadala staroj i uglednoj puljskoj patrićkoj obitelji.

Ulica admirala Dandolo — koja je izrićeno tako prozvana na čast admirala — u blizini mornaričke kazarne, spominje na zapovjednika c. i. kr. ratne morarice, koji je pripadao istoj i uglednoj puljskoj patrićkoj obitelji.

Podadmiral Silvester grof Dandolo, koji je god. 1847. prozineo zapovjedništvo morarice i još iste godine umro, pripadao je slavnom koljenu Dandola, koje je mlaćakoj državi dalo više duždova. Njegovo Velićanstvo počastilo je ga time, što je nalozilo, da se njegovim imenom prozovu prve dvije korvete na vijak.

Zatvoreni lokali. Radi higieničkih razloga odmah se zatvorilo trgovinu mješovitih robe Ruže Baldi na šetalistu Sofije Hohenberg, 55. gosiće Franca Vlach u ulici Valle 16, gosiće Franca Benassich-a u ulici Valle 18, i Matije Blascović-a u ulici Arena 8, i u istoj ulici nalozuće se kavauu „Cafe novoo“ Antuna Blelich-a. Blascović-eva gostiona ostarje zatvorena za vrijeme dok traje rat, a drugi će se lokali moći otvoriti, kada bude odgovarajii pripisanjii čistioći.

Suha vjinja za vojničku opskrbu. U okolici Sibenika, Zadra, Omisa na otoku Braču, a osobito u Poljicima goji se u veliko vjinja, koja daje izvrstan plod za pravljenje likera. Stare tvornice u Zadru Drioli, Luxardo, Vlahov, Milarečić, Koligorčić prave od vjinske čuveni „maršičko“ koji je krasao na svjetski glas. U Splitu se mogu oćienjii maršički braće Bratinovića. Tvornice su kupovale svježu vjinsku netom sa stabela ubrane, te od njezina soka pravili ekstrakt za likere. U zadnje vrijeme prodavale su se i suhe vjinske većinom za inozemstvo preko Hamburga u Ameriku. Služile su kao izvrstan materijal za razne sastavine poslastica i osvježujućih pića. Obzirom na ratne prilike onemogućeni je svaki rad u domaćim tvornicama. Težaci producenti našli su se stoga ove godine u velikoj neprilici, ne mogu taj svoj proizvod, što no se reće, ni prodati ni darovati.

Poljićka kotarska gospodarska združaga u Pribu, jaka organizacija od 1800 članova, koji skoro svi posjeduju suhii vjinska, dala je analizirati kod c. kr. poljićkoje učione i kušionice u Splitu srazdraž svoje vjinske. Ispadak analize bio je sasvim povoljan: vode 38/57 po sto, sladočakra 30/76, ukupnih kiselina 3/81, dušičeni tvrdje (proleina) 2/37 itd. Po toj kolićkoj sladočakra (30/76 po sto) suhii vjinska odgovaraju sasvim dobro kao hranivo sred-

stvo, napose kao osvježujuće piće za vjinsku opskrbu.

Na temelju ove analize poljićka združaga u Pribu obratila se je preko namjesnika i Poljićkojeg Vijeća u Zadru na nalezni vojnički ured, neka se nabavi suhii vjinska iz Dalmacije i pokuša se upotibiti ju u konserve i osvježujuća pića vojsku.

Kristimo se Hrvatima, ne „Bošnjacima“ i „Dalmatincima“ i t. d. Ne u kraju, koji još nema zemljopisnih karata, već kraljevini Hrvatskoj, Slavoniji i Dalmaciji ovdje živi narod, za koji još mnogi znadu, kako se zove. Potišten i zasramljii mora Hrvat donovine „iti“, kako se razlićiti hrvatsko ime spominje pod na javnosti nazivima. U ovom svjetskom ratu, gdje se krvlju piše povjesnica jedinih naroda i država, gdje svaki narodonosim ističe svoje pljemensko ime, na se hrvatsko ime tjesnogradno steže i sve načine izbjegava. Tek upravo čudna svaja djela naših hrvatskih sinova za hrvatsku i dom sile i one, koji mu najviše nagnoli, da bar iznimno spomenem u javnosti hrvatski narod po imenu i slava kako ga ta po Bogu i pravdi spava. Inače se djela hrvatskih sinova spominju po imenom „Bošnjaka, Srijemaca“ itd., a novije doba izobilo je na glas kao slavim ime junačkih „Dalmatinaca“. Mi mislim spočinitii Dalmatinca, kao oćienjii ne bi zaslužili, da se napose istaknu u skupu svih Hrvata, mi se njima dićienjii i ponosimo, ali nas kao Hrvate bolii duši, što se pokrajinskim imenom njihovim nekako zametava svima nama sive i zajedničko naše ime hrvatsko. Velikom isticanju imena pokrajinskoga tudijnici misle i sude, da je to neki poseban od hrvatskoga naroda razlićiti narod plleme, te da li kršni junaci, koje sa svijet slavi, nijesu pravi sinovi majke Hrvatske, istoga s njima roda i jezika. Nijemski časnik, putujući s galijom, kojićkoje bojišta, upita zaćudjeno svoga drugu Hrvata: „gdje živu?“ Hrvati, kad ih se na lazi na svim austrijskim bojištima, kad god dodjes, svuda se spominju hrvatski čete i njihova junaštva, dok je Hrvatski tek omanja pokrajinja? Stranci mogu griješiti, ne znanjući naše hrvatske prilike i neprilike, ali za to treba da sami hrvatski sinovi sve ove nepravde s njihovim imenom po sto puta jećie isćituu svoje imena pa ne smiju mirno trpiti i šutiti, onda to za njih prava sramota! Hrvati su vjeplestari narod, a da bi se dali prekrstivati. Mi smo od vjiekova poznati svojim slavnim hrvatskim imenom, pa smo peliti imenom došli i pristupili u kolo ostalih naroda naše monarhije, vezali smo svuda s hrvatskim imenom uzoran vjerostvom zakonitomu kralju i državi za to inademno pravo i dužnost, da nam to i ishodimo od svakoga, napose u javnosti, priznanje i porabu samo i jedini njegovog pravog i zakonitog pljemenskoga imena hrvatskoga. To neka bude deviza svakoga Hrvata, bio on iz Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, Istre ili druge koje hrvatske pokrajine, ali to neka pojedina bude znakom, da nas drsko prezire, dok god nam naljdeva drugo koje ime oćienjii imena hrvatskoga.

Jedna znaćajna izvaja. „München-Neueste Nachrichten“, bavenci se u svojem uvodniku od nedjelje 22. kolovoza talijanskim navjestajem rata Turskoj, veli mi na koncu doslovce: „U junačkoj borbi koju ima sada da izdrži Turska, stojimmi Nijemci svjerno i čestvo na njeznoj strani a bude li obrteno, načel čemo i put Carigrad ili preko njega, kako bi zajednički s našim osmanskim savezničima pobedili njihove neprijatelje u more.“

Zetva u Njemačkoj. „Zeit“ dobiva biljozaj iz Njemačke, da je Zetva u Njemačkoj ispalna manjom nego se nadalo, no toćno se još uvijek ne zna, dok se Zetva ne izmilit. Statistika je krivo načelno popis zasijanjii povisina. Iz tih razloga se ne može množina kruha na dan i osobiti povodati, kako se to više puta javljalo opravdano oćekivalo. Jedino će se kvaliteta kruha poboljšati time, što će se dazimljjeti do 75 po sto umjesto dosadnjeg 83 po sto. Razlog je toj odredbi joćienjii taj, što se želi dobiti veća množina posijta.

Zetva i cijene žita u Rumunskoj. Zetva je dovršena, kukuruz dozrijeva, tako će se u Njemačkoj doskora trčirati. Izvoz dozvoljen nu nitko se ne žuri, da dirnuzetilo u luke, jer je pomorski promet tvoren, Cijene su dosta niske. Tako pšenica od 81 kg netoćra sa 20 leva a 100 kg postavno mlin, netoćra 13/25—13/25 leva za 100 kg postavno skladište, kukuruz postavno je sa skladišta 17/25 leva